

TAKLANDSKAP KRÄVER BÄTTRE SAMVERKAN FÖR ATT FUNGERA

2015-05-12

Av: Movium

Taklandskapet på Louis Vuitton Foundation i Paris. Foto: P. J. Dahl

På Walt Disney Concert Hall i Los Angeles finns en takpromenad. Via en trappa från trottoaren når man en prunkande trädgård, komplett med fontänen A Rose for Lilly – anspelades på Disneys änka som bekostade merparten av bygget. I trädgården kan musikbesökare mingla med varandra, men även andra flanörer som tagit sig upp till tredje våningens tak för att få en paus från stadens brus. Trädgården är nämligen en så kallad "community garden" – öppen för alla.

När så Frank Gehry, arkitekten bakom projektet i Los Angeles, fick i uppdrag att gestalta byggnaden för Louis Vuittons konstsamlingar i Paris så tog han med sig idén om en takträdgård. Det blev dock inte lika bra. Problemet med takträdgården i Paris är, inte att den inte är "grön", utan att den inte är tillgänglig. Det är enbart den som löser (en hutlöst dyr) biljett till muséet som har tillträde – och hur många gånger gör man det? Resultatet blir ett gäng lite trevande turister som irrar runt och inte riktigt vet vad de ska göra på den här nästan skamlöst bekostade platsen.

Och det är synd, för taklandskapet som är gestaltat och genomfört på Louis Vuitton Foundation är en oerhörd upplevelse där kvaliteten sitter i kontrasten mellan de vida utblickarna och den intrikata konstruktionen. Platsen är inte alls på samma sätt en trädgård som den i Los Angeles, men det uppvägs av den närhet som man kan uppleva till konstruktionen. Det blir nästan en sinnlig upplevelse där man tydligt uppfattar spänningen mellan de skira glaspanelerna och den grovt bärande strukturen.

På hemmaplan har vi också sett, och diskuterat, takträdgårdar. Takterassen på Emporia i Hyllie utanför Malmö är ett omdiskuterat exempel. Denna är både tillgänglig och grön, även om den inte ligger på allmän platsmark. Men jag tror egentligen inte heller att det är trädgården som lockar där – jag tror att de vida utblickarna och öppenheten är det som drar. Och därför borde taklandskapet på Louis Vuitton Foundation också kunna fungera bättre, men det krävs att det görs tillgängligt så att det kan ingå som en av stadens publika platser, öppen för alla att ta i besittning.

Men det finns kanske en annan lärdom som man kan dra från att ha besökt Gehrys båda taklandskap – det i Los Angeles och det i Paris – och det är att det är svårt, för att inte påstå omöjligt, att överföra en idé och en gestaltning från en plats till en annan. Det blir inte riktigt bra när man "samplar" in sina goda exempel och förebilder i sina projekt, utan att reflektera över vilken organisatorisk och kulturell kontext som projektet förverkligas i. Och då är jag där igen, med påståendet att vi behöver bli bättre på att hitta riktig samverkan mellan planering, gestaltning och förvaltning. Först då finns alla förutsättningarna för att ett projekt ska bli riktigt lyckat. I varje fall om det ska komma allmänheten till godo.